

Årsrapport 2019

Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten (Ukom)

1	Innholdsfortegnelse	
2	Direktørens beretning	2
3	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	4
3.1	Formål og mandat	4
3.2	Personal – tilsettinger.....	4
3.3	Refleksjonspanel.....	4
4	Årets aktiviteter og resultater	5
4.1	Hovedmål for Ukom 2019	5
4.2	Brukerinvolvering	5
4.3	Kompetansetiltak.....	5
4.4	Relasjonsbygging – utadrettede aktiviteter	7
4.5	Profilering, arbeidsgrupper og foredragsvirksomhet	8
4.6	Metodeutvikling	8
4.7	Mottak og vurdering av varsler	9
4.8	Undersøkelser.....	9
5	Styring og kontroll i virksomheten	9
5.1	Overordnet styring og kontroll	9
5.2	Personvern og informasjonssikkerhet.....	10
5.2.1	Personvernombud	
5.3	Økonomi	11
5.4	IKT – Prosjekter.....	11
5.5	Inkludering og likestilling.....	11
5.6	Kontordrift	12
6	Vurdering av fremtidsutsikter	12
7	Årsregnskap	13
7.1	Ledelseskommentar årsregnskapet 2019.....	13
7.1.1	Formål.....	13
7.1.2	Bekreftelse.....	13
7.1.3	Vurderinger av vesentlige forhold	13
7.2	Bevilgningsrapportering med noter	14
	Prinsippnote årsregnskapet.....	14

2 Direktørens beretning

Første mai 2019 startet Ukom sitt arbeid med å motta og håndtere varsler om alvorlige hendelser og bekymringsmeldinger fra helse- og omsorgstjenesten. Forut for dette var det nedlagt et betydelig arbeid med rekruttering og tilrettelegging for å ha klar en organisasjon og en arbeidsplass.

Ved oppstarten i mai var 19 medarbeidere på plass. I rekrutteringsprosessen opplevde vi en svært god tilgang på høy-kompetente søkere, noe som ga oss mulighet for å sette sammen en organisasjon med den kompetanse og tverrfaglighet som kreves for å løse vårt samfunnsoppdrag.

Hele 2019 ble et år der bygging av kompetanse og metode stod sentralt. Stor innsats ble lagt ned i utvikling av en strategi og rolleforståelse samt det verktøy som trengs for lærende undersøkelser inn mot helse- og omsorgstjenesten.

En særlig satsing i 2019 har vært informasjonsaktiviteter og relasjonsbygging ut mot helse- og omsorgstjenesten og forvaltningsorgan med tangerende roller inn mot pasientsikkerhetsfeltet. Utenom dette har Ukom i 2019 bygget opp et samarbeid med andre sikkerhetsmiljø nasjonalt, herunder Statens havarikommisjon for transport og pasientsikkerhetsmiljøene innen universitets- og høyskolesektoren. Internasjonalt har samarbeidet vært rettet mot Storbritannia (HSIB og LSI), Sverige (Socialstyrelsen og "Haverikommisjonen") samt USA (Wayne State University).

Et viktig satsingsområde i 2019 var å få på plass en digital infrastruktur for vårt arbeid. Ukom inngikk fullserviceavtale med DFØ for lønn- og regnskapstjenester, og avtale med NHN om tjenester knyttet til hjemmeside, intranett samt sak- arkiv system. Utviklingen av den digitale infrastrukturen ble organisert gjennom separate prosjekter som leverte innen frist, men det er behov for videreutvikling på flere områder for at vår web-løsning og vårt sak-arkiv system skal være tilpasset våre krav. En særlig utfordring har vært å få på plass leveranser fra det nasjonale prosjektet "En vei inn". Ukom avsatte nødvendige ressurser til det nasjonale prosjektet, men ved utgangen av 2019 hadde vi ennå ikke mottatt noen leveranse.

Ved slutten av 2019 besto Ukom av 20 fulltidsansatte kommisjonsmedarbeidere samt seks deltidsansatte klinikere i 20 % stillinger. Gjennom året ble et omfattende kompetansebyggingsprogram gjennomført for alle ansatte, for å få på plass en felles plattform av undersøkelsesmetodikk, på toppen av den fagkunnskap hver enkelt ble rekruttert inn med.

Alt fra første dag, og parallelt med metodeutviklingen, startet arbeidet med å ta imot, vurdere og kategorisere varsler og bekymringsmeldinger, samt velge ut og prioritere saker med læringspotensiale, egnet for videre undersøkelser.

Innen utgangen av 2019 hadde Ukom håndtert om lag 450 lovpålagte varsler samt 80 bekymringsmeldinger mottatt via vår hjemmeside. Fire undersøkelser var startet opp og under arbeid, og utenom dette var kartleggingsaktiviteter igangsatt knyttet til to ulike sikkerhets-tema i helse- og omsorgstjenesten.

Alt i alt vurderes 2019 som et krevende men produktivt etableringsår, hvor et omfattende arbeid er gjennomført for å bygge den organisatoriske og faglige grunnmuren for Ukom.

Stavanger, 13. mars 2020

Pål Iden
direktør, Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten

3 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

3.1 Formål og mandat

Formålet med Ukom sitt oppdrag er å bedre pasient- og brukersikkerheten i helse- og omsorgstjenesten.

Ukom skal undersøke alvorlige hendelser og andre alvorlige forhold i helse- og omsorgstjenesten. Dette skal vi gjøre ved å utrede hendelsesforløp, årsaksfaktorer og årsakssammenhenger for å bidra til læring og forebygging av alvorlige hendelser.

3.2 Personal – tilsetninger

Ved utgangen av året består Ukom av 20 fulltidsansatte. Formelt skjedde de fleste ansettelsene i 2018, mens tilsettingsforholdene i hovedsak startet i 2019.

I 2019 er det blitt ansatt en medarbeider i en teknisk-/merkantil stilling. I tillegg er det ansatt 6 medarbeidere i 20 % stillinger. Disse medarbeiderne har sin hovedstilling i forskjellig klinisk arbeid, og de er geografisk plassert rundt omkring i landet.

Sykefraværet i 2019 var på 2,2 %.

3.3 Refleksjonspanel

For å bidra til at kommisjonens undersøkelser får relevans og nytte for helse- og omsorgstjenesten, har vi etablert et refleksjonspanel som skal gi innspill til Ukoms strategiske valg og prioriteringer, fag- og rolleutøvelse. Refleksjonspanelet er et rådgivende organ og består av personer med viktig og ulik kompetanse, perspektiv og engasjement knyttet til helse- og omsorgstjenesten. Panelet skal gi innspill til Ukoms utøvelse av sitt oppdrag, med særlig vekt på tema og metode samt prioritering av kommisjonens innsats. Panelet kan ikke instruere Ukom, men gjennom sine innspill bringe inn ulike perspektiv og ha et kritisk blikk på kommisjonens arbeid.

Refleksjonspanelet består av følgende personer:

Reidun Førde (leder)
Coby Omvlee
Erik Fosse
Eva Stensland
Geir Sverre Braut
Jan Erik Sverre
Jon Magnussen
Mina Adampour
Olav Røise
Randi Rosenqvist
Anne Kjersti Befring
Stein Knardahl
Steinar Hunskaar
Lill Sverresdatter Larsen

4 Årets aktiviteter og resultater

4.1 Hovedmål for Ukom 2019

Tildelingsbrevet for 2019 fra Helse- og omsorgsdepartementet inneholder følgende resultatmål for 2019:

- Ukom skal være etablert som en egen virksomhet fra 1.1.2019.
- Ukom skal være i stand til å ivareta lovpålagte oppgaver som følger av lov om Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten fra 1.5.2019.

4.2 Brukerinvolvering

Brukerinvolvering er sentralt i Ukom sitt arbeid og er viktig for å sikre kvalitet og relevans. Ukom har i 2019 arbeidet med å etablere nettverk, praksis og organisering som gir reell involvering og medvirkning fra brukere, pasienter og pårørende.

Pasient- og pårørende-erfaring er løftet opp som en viktig kompetanse på alle nivåer i Ukom sitt arbeid, i strategisk ledelse, i medarbeiderkorpset i refleksjonspanelet og i det daglige arbeidet i våre undersøkelser.

I 2019 har vi blant annet løftet fram bruker-, pasient- og pårørendeperspektivet i vårt refleksjonspanel og gjennom dialog med nasjonale og lokale brukerorganisasjoner. I 2019 har Ukom holdt innlegg for alle brukertvalg i Helse Vest og deltatt på det interregionale nettverksmøte til de fire regionale brukertvalgene i spesialisthelsetjenesten. Dette arbeidet vil fortsette i alle helseregioner i 2020.

Pasient, bruker- og pårørendeorganisasjoner, samt stiftelser som jobber for styrket bruker, pasient og pårørendestemmen, er viktige samarbeidspartnere. Ukom har i 2019 gjennomført flere møter for å ta imot erfaringer, kunnskap og bekymringer vedrørende forhold i tjenesten. I tillegg har vi startet planlegging av en nasjonal brukerkonferanse i 2020, der vi både vil gi informasjon om vårt arbeid og skape rom innspill og erfaringer.

I undersøkelser vil Ukom, såfremt det ønskelig for pasienten eller pasientens pårørende, ta utgangspunkt i pasient eller pårørendes fortelling og opplevelse i møtet med helse- og omsorgstjenesten. I hendelser som Ukom undersøkelser, vil også ansatte i tjenesten være berørt og preget. Involvering og ivaretagelse av alle berørte er viktig i vårt arbeid

I undersøkelsesprosessen inkluderes bruker-, pasient- og pårørendeorganisasjoner og enkeltstemmer gjennom dialog rundt de temaene som undersøkelsen løfter fram. I Ukom sitt arbeid for økt læring og pasientsikkerhet i helse- og omsorgstjenestene er alle perspektiv like gyldige og viktige.

4.3 Kompetansetiltak

2019 var Ukom sitt oppstarts-år, der et viktig tema har vært å bygge felles kompetanse innen sikkerhetsteorier, undersøkelsesmetodikk, intervju-/samtalemetodikk, analyseverktøy, ivaretagelse av berørte (pasienter, pårørende, helsepersonell og egne medarbeidere) og en del praktiske ferdigheter som f. eks. bruk av ulike programvare og helt nytt arkivsystem (P360). Vi har benyttet oss av både eksterne lærekrefter, kunnskapsoverføring mellom Ukoms egne medarbeidere og den digitale kurspakken til Difi. 15 av våre medarbeidere har tatt og bestått kurset SHARE500 Safety investigation in healthcare ved Universitetet i Stavanger.

Opplæringstiltak - oversikt over eksterne lærekrefter

International Forum on Quality & Safety in Healthcare 2019	Ukom deltok med alle medarbeidere
Øyvind Kvalnes, BI/Kulturkompaniet	Ytringsklima
Erik Sverre	Pasient- og pårørendeperspektivet: Historien om Karen og hva man må lære av den
Ewa Ness, OUS, Helsetilsynet	Intervjuteknikk og vitnepsykologi
Asbjørn Rachlew, Oslo Politidistrikt	Intervjuteknikk og vitnepsykologi
Atle Dyregrov, Senter for Krisepsykologi	Intervjuteknikk og vitnepsykologi og ivaretagelse av berørte.
Ingvill Ytrehus, Statens Havarikommisjon	STH-metoden
Statens Helsetilsyn, avd. for operativt tilsyn	Tilsynsmetodikk og bow tie-analyse
Tom Doknes, Telenor	Erfaringsdeling fra Telenor sin granskingsenhet
Helsedirektoratet	Kurs i hendelsesanalyse
Paul Barach, Wayne State University/UIS	Internseminar om kvalitet og pasientsikkerhet
Pasientsikkerhetskongressen 2019	
Åslaug Høgemark, Sør-Vest politidistrikt	Hvordan politiet jobber med helsesaker
UIS	SHARE500 Safety investigation in healthcare
NHN	Innføring i P360

4.4 Relasjonsbygging – utadrettede aktiviteter

Siden Ukom er en ny statlig aktør, har det i 2019 vært viktig å gjøre oss kjent og å komme i dialog med helse- og omsorgstjenesten. Vi har i 2019 deltatt på en rekke dialogmøter som dels har vært initiert av Ukom, og som vi dels har blitt invitert inn til. Vi har også holdt en rekke innlegg på konferanser, fagdager, undervisningsdager o.l. i helse- og omsorgstjenesten, og i andre sektorer som helse- og omsorgstjenesten samhandler med.

Dialogmøter 2019

Den Norske legeforening
Den Svenske Haverikommisjonen
Den Svenske Socialstyrelsen
RHF-enes interregionale fagdirektørmøte
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Vestland
Helse Bergen HF
Helse Vest RHF
Helsedirektoratet/ I trygge hender 24/7
Nasjonalt senter for selvmordsforskning og selvmordsforebygging
NOKUP
Nordlandssykehuset HF
Norsk pasientskadeerstatning
Norsk Psykologforening
Norsk senter for selvmordsforebygging – og forskning
Norsk Sykepleierforbund
Sivilombudsmannens forebyggingsenhet
Statens legemiddelverk
Stavanger universitetssykehus HF
Sørlandet sykehus HF
Universitetssykehuset i Nord-Norge HF

4.5 Profilering, arbeidsgrupper og foredragsvirksomhet

Ukom hadde ansvar for den største parallellsesjonen på Pasientsikkerhetskonferansen 2019. Vi deltok også med egen stand.

Ukom har vært representert i den nasjonale arbeidsgruppen som har utarbeidet Nasjonal handlingsplan for pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring.

Foredragsvirksomhet

Avdeling for rusmedisin, Helse Bergen
Byrådsavdelingen for helse og omsorg i Bergen kommune
Fagdag for intensiv,- anestesi -og operasjonssykepleiere på St. Olavs Hospital
Fagdag for Riksadvokaten og politiet
Habiliteringstjenesten for voksne i Helse Stavanger
Hallingdal sjukestugu
Helserettkurset
Institutt for global helse og samfunnsmedisin UIB
Interregionalt brukerutvalg
Landsforening for intensivsykepleiere
Overlegeforeningens vårkurs
Pasientsikkerhetskonferansen 2019
Pasient og brukerombudet i Oslo og Akershus
Regionalt brukerutvalg i Helse Vest
Regionalt kompetansesenter for smittevern i Helse Vest
SAFER
Stormøte for sykepleierledere i Stavanger
USHT Hordaland, læringsnettverk

4.6 Metodeutvikling

I Ukom sin strategi er det en føring at metodene våre skal utvikles trygt innenfor forvaltningsrettslige rammer og med en etisk bevissthet. Undersøkelsene skal være forsvarlige og forutsigbare for alle som er involvert. Vi har gjennomført et bredt faglig kompetanseutviklingsprogram. Aktuelle tema har blant annet vært informasjonsinnhenting, samtaleteknikk, analyseverktøy, og krisepsykologi.

I metodeutviklingen har det vært vesentlig å bli kjent med pårørende og pasienter sine erfaringer ved alvorlige hendelser i helse- og omsorgstjenesten.

Vi har utarbeidet en prosess for behandling av varsel og bekymringsmeldinger. Disse vurderes opp mot annen informasjon vi får om alvorlige forhold i helse- og omsorgstjenesten før det besluttes hvilke hendelser og forhold vi skal undersøke.

Undersøkelsene gjennomføres i tverrfaglige team som styres som prosjekter. Undersøkelsene består av følgende hoveddeler;

- Datainnsamling
- Analyse
- Forankring av funn og anbefalinger hos involverte og i fagmiljø
- Utarbeidelse av rapport

Formålet med våre undersøkelser er å bidra til læring og forebygging av alvorlige hendelser. Metodikk for å spre funn og anbefalinger til hele helse- og omsorgstjenesten i Norge er vesentlig for vårt oppdrag. For hver enkelt undersøkelse vil det utarbeides en konkret kommunikasjonsplan, der funn og anbefalinger blir gjort kjent i de fagmiljøene som den enkelte undersøkelse dekker.

4.7 Mottak og vurdering av varsler

Ukom mottok i 2019 i perioden 1.mai – 18. desember totalt 533 varsler (454 lovpålagte varsler og 79 bekymringsmeldinger). Av disse var 154 varsler om psykisk helsevern og selvmord. Vi mottok 79 meldinger fra kommunehelsetjenesten.

Ukom utviklet i 2019 en prosess for mottak og vurdering av varsler og strategiske diskusjoner på tvers av hendelsene, samt håndtering av mer uformelle bekymringer og viktige saker i mediebildet. Alle varsler og bekymringsmeldinger blir "tagget" og registrert etter tema. Dette gjør det mulig å søke frem relevante saker for senere tematiske undersøkelser.

4.8 Undersøkelser

Ukom har i 2019 startet til sammen fem undersøkelser med følgende tema:

- Hvordan oppdage livstruende forverret tilstand hos barn
- Legemiddelrelatert dødsfall i psykisk helsevern
Hvorfor blir barn og unge avvist i barne- og ungdomspsykiatrien
- Koordinering av tjenester hos en ung mann med psykisk sykdom og rus-utfordringer som ble funnet død i sitt eget hjem
- Drukningstragedien - Fagereng i Tromsø

5 Styring og kontroll i virksomheten

5.1 Overordnet styring og kontroll

Ukom har i 2019 arbeidet med hvordan vi skal innrette vår virksomhet for at samfunnsoppdraget vårt på beste måte kan løses.

Ett av målene vi satte oss, var å utarbeide en virksomhetsstrategi. Ukom sitt arbeid med å utvikle virksomhetsstrategien foregikk i perioden oktober 2018 – mars 2019. Alle i ledergruppen som var ansatt på dette tidspunktet deltok i dette arbeidet. Strategien ble godkjent og gjort gjeldende fra 5. mars 2019.

Strategien er et overordnet dokument som gir føringer om Ukom sine verdier og mål. Videre belyser strategien sentrale temaer som mulighetsrom og trusselbilde, læring og forbedring, relasjoner og nettverk, prinsipper for våre metoder, brukerinvolvering samt risikostyring.

Vi ser også på strategiarbeidet som et viktig internt kulturbyggende tiltak. Prosessen var med å gi rammer for en felles forståelse av Ukom sitt mandat og gav oss et felles begrepsapparat. Arbeidet genererte også et bibliotek med tanker, ideer og skisser som er tilgjengelig for fremtidige prosesser.

Ukom har satt seg som mål at virksomhetsstrategien skal revideres i 2020.

Med utgangspunkt i vår strategi har vi arbeidet videre med å utarbeide prosedyrer og rutiner for å ivareta vår interkontroll.

Ukom har hatt oppmerksomhet på flere områder og foretatt en risikoanalyse på tvers av virksomheten for å identifisere potensielle farer som kan påvirke virksomheten. Samtidig har dette bidratt til å kartlegge områder kritiske for vår måloppnåelse.

Vi har blant annet fått på plass en arkivplan. Denne er utarbeidet i samarbeid med NHN. Ukom er fullservice kunde hos NHN på post, sak- og arkivsystem. Et velfungerende arkivsystem har vi sett som en forutsetning for arbeidet.

I tillegg har vi arbeidet med en kommunikasjonsplan. God kommunikasjon er vesentlig for å lykkes med å nå ut med våre rapporter for å bidra til læring i helse og omsorgstjenesten.

Ukom har i 2019 også hatt stor oppmerksomhet på arbeidsmiljø. Som ny virksomhet har "kulturbygging" hatt en viktig plass. HMS-arbeid anses som særlig viktig i Ukom, ut fra arbeidets emosjonelt belastende karakter, hvor medarbeidere skal være en støtte for rammede i svært alvorlige hendelser. Vi har også inngått avtale om bedriftshelsetjenester via Stamina.

5.2 Personvern og informasjonssikkerhet

Personvern og informasjonssikkerhet er svært viktig for Ukom sitt arbeid. Vi har i 2019 arbeidet videre med å få på plass vårt styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern. I den forbindelse har vi laget en oversikt over all behandling av personopplysninger. Vi har foretatt risikovurderinger og laget et utkast til en personvernkonsekvensvurdering.

Videre har vi laget en sikkerhetsstrategi og vedtatt våre sikkerhetsmål. Det er også vedtatt en sikkerhetsinstruks for medarbeidere i Ukom. Vi er i gang med å utarbeide de nødvendige prosedyrer for at et fullstendig styringssystem skal være på plass.

Informasjonssikkerhet og personvern er en del av vår interne styring og internkontroll. Målet er at dette skal være fullstendig i løpet av høsten 2020.

Vi har i 2019 utarbeidet en personvernerklæring og oppnevnt personvernombud .

5.2.1 Personvernombud

Personvernombudet lagt særlig vekt på følgende oppgaver:

- Tilegnelse av kunnskap for å sikre god ivaretagelse av oppgaven som personvernombud
- Etablere og oppdatere protokoll over virksomhetens behandlingsaktiviteter
- Gjennomføre personvernkonsekvensanalyse av Ukoms undersøkelsesaktivitet

- Gi råd til ledelsen og ansatte om personvern- og informasjonssikkerhetsrelaterte problemstillinger

I henhold til personvernforordningen skal personvernombudet kontrollere Ukoms overholdelse av regelverket. I 2019 har det vært arbeidet med å etablere rutiner, protokoller og konsekvensanalyser for å legge til rette for god etterlevelse av regelverket. Nærmere kontrollaktiviteter blir dermed først naturlig å gjennomføre i 2020.

Personvernombudet opplever at det foreløpig ikke i alle sammenhenger er naturlig å huske å involvere personvernombudet i spørsmål som gjelder vern av personvernopplysninger. Likevel opplever personvernombudet at rollen ønskes velkommen. Personvernombudet er derfor av den oppfatning at Ukom tar på alvor plikten til å involvere personvernombudet.

5.2 Økonomi

Ukom er fullservicekunde hos Direktoratet for økonomistyring (DFØ) både når det gjelder lønn og regnskap, og regnskapet føres etter kontantprinsippet.

Driften av Ukom er gjennomført innenfor den økonomiske rammen som Stortinget har bevilget. Mindreforbruket i 2019 er relativt stort, og skyldes i all hovedsak at bemanningen kom på plass gradvis utover året og at vi dermed ikke har hatt lønnsutgifter for et fullt driftsår. Innenfor rammen har Ukom dekket et bidrag til "En vei inn" i regi av Helsedirektoratet/SLV/e-Helsedirektoratet på kr 1,5 mill.

5.3 IKT – Prosjekter

Ukom har i 2019 avsluttet tre IKT-utviklingsprosjekt gjennomført av NHN;

- Innføring av arkivløsning og -rutiner.
- Utvikling av internettløsning
- Utvikling av intranettløsning

Innføring av arkivløsning og rutiner innebærer også at NHN har ansvar for driften av arkivfunksjonen. For en liten organisasjon som Ukom er dette en god løsning som både sikrer oss tilgang på kompetanse og som gjør oss mindre sårbare for fravær.

Driftssettingen av internettløsningen var en viktig forutsetning for oppstart 1. mai. Vi var avhengig av at vi ha en sikker løsning for innmelding av varsler ved oppstart, og første versjon av internett har fungert som kanal for innmelding av varsler fra pasienter og pårørende. Løsningen må utvikles ytterligere for å bli en god kanal for kommunikasjon av våre undersøkelser ut mot de ulike målgruppene.

Intranett er bygget etter samme modell som internettløsningen. Første versjon er satt i drift, og skal utvikles til å bli en god arena for deling av informasjon internt i Ukom.

5.4 Inkludering og likestilling

Ukom har lagt vekt på å rekruttere personer som med en jevn fordeling mellom både kjønn og yrkesbakgrunn. Kvinneandelen totalt er på 60 %, og kvinneandelen i ledergruppen er 71 %.

I rekrutteringsprosessen er det også lagt vekt på å ansette personell med hull i CV og fremmedkulturell bakgrunn, og til sammen utgjør disse en høyere andel enn 5 % av de ansatte.

5.5 Kontordrift

Som etat underlagt HOD, er Ukom pålagt å bruke NHN som tjenesteleverandør for IKT-tjenester, arkivtjenester og anskaffelser i form av inngåelse av rammeavtaler. Dette er en relativt ny rolle også for NHN, og vi har brukt 2019 til å etablere en god kunde-leverandørrelasjon.

Selv om NHN er leverandør av en stor del av tjenestene, er det likevel mange lokale rutiner som må etableres, og vi har bl.a. jobbet med å etablere rutiner for innkjøp, økonomistyring, rapportering og samhandling med byggeier.

Det meste av arbeidet med undersøkelsene skjer gjennom prosjektarbeid. Det har derfor vært et mål å få på plass både verktøy og rutiner for gjennomføring av prosjekt. Dette er et arbeid som er påbegynt, men som vil utvikles videre etter hvert som vi evaluerer gjennomføringen av prosjektene.

6 Vurdering av fremtidsutsikter

Vår metode er ny og i stor grad både ukjent og fremmed for aktørene i helse- og omsorgstjenesten. Et aktivt informasjonsarbeid om vårt oppdrag og vår rolle er derfor nødvendig også i 2020.

Våre første undersøkelser er godt i gang og vi opplever gode tilbakemeldinger på vår dialogbaserte metode fra pårørende, helsepersonell, fagmiljø og ledere på ulike nivå i helse- og omsorgstjenesten. Vi ser at vårt arbeid i stor grad kan stimulere til forbedringsarbeid lokalt.

En viktig utfordring blir å ta våre funn videre, slik at disse også initierer forbedringsarbeid ut over de virksomhetene som er direkte involvert i våre undersøkelser. Målsetningen med vårt arbeid er å løfte fram, skape debatt og initiere forbedringsarbeid rundt viktige sikkerhets-tema i helse- og omsorgstjenesten.

Vår hjemmeside er under utvikling og vil etter hvert utgjøre en viktig informasjonskilde for helse- og omsorgstjenesten med erfaringer og tilrådinger som springer ut fra de undersøkelsene vi gjennomfører.

Et aktivt kommunikasjonsarbeid må tas i bruk for å nå ut til offentligheten med budskap som krever dette

Vi vil i 2020 aktivt oppsøke viktige faglige arenaer der vi kan dele erfaringer fra de undersøkelsene vi gjennomfører.

Vi vurderer utsiktene som gode for at Ukom i 2020 skal nå fastsatte mål og levere forventede resultater.

7 Årsregnskap

7.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2019

7.1.1 Formål

Lov om Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten ble vedtatt 1. juni 2017 i Stortinget. Formell oppstart av Ukom var 2. mai 2019, men rekruttering av medarbeidere startet allerede i mai 2018 med utnevning av direktør som første steg. Ukom er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet.

Ukoms oppgaver følger av § 5 i Lov om Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten:

- *Undersøkelseskommissjonen skal undersøke alvorlige hendelser og andre alvorlige forhold for å bedre pasient- og brukersikkerheten i helse- og omsorgstjenesten. Hensikten med undersøkelsene er å utrede hendelsesforløp, årsaksfaktorer og årsakssammenhenger for å bidra til læring og forebygging av alvorlige hendelser.*
- *Undersøkelseskommissjonen skal ikke ta stilling til sivilrettslig eller strafferettslig skyld og ansvar.*
- *Undersøkelseskommissjonen avgjør selv hvilke alvorlige hendelser eller alvorlige forhold som skal undersøkes, tidspunktet for og omfanget av undersøkelsen samt hvordan den skal gjennomføres.*

7.1.2 Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og tildelingsbrevet fra Helse- og omsorgsdepartementet. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av de disponible bevilgningene og de regnskapsførte utgiftene til Ukom.

7.1.3 Vurderinger av vesentlige forhold

I 2019 har Ukom samlet disponert tildelinger på utgiftssiden på kr 41 576 764. Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter ble kr 9 967 809. Ukom var i 2019 i en oppbyggingsfase, og full bemanning var ikke på plass før på slutten av året. Totale driftsutgifter for 2020 forventes derfor å bli mer i overenstemmelse med bevilgningen som er gitt.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift og investeringer utgjorde kr 31 608 955. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter var kr 19 628 902. Total lønnsandel for 2019 var 62 %.

Kjøp av eksterne tjenester utgjør kr 6 333 203. Størstedelen av dette er betaling for tjenester utført av NHN i form av løpende driftsoppgaver og også utvikling av internett-, intranett- og arkivløsning.

Ukom omfattes fra av nettoføringsordningen for merverdiavgift i staten som innebærer at mva. fra ikke belastes virksomhetens kapittel, men belastes felleskapittel 1633 i statsregnskapet. For 2019 har Ukom belastet kapittel 1633 med kr 2 228 332.

Stavanger, 5. mars 2020

Pål Iden

direktør, Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten

7.2 Bevilgningsrapportering med noter

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Ukom er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Ukom er en bruttobudsjetterte virksomhet, og tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Ukom har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Ukom har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post).

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra Ukom selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Ukom har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019

Utgifskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindretutgift
0749	Driftsutgifter	01			41 576 764	31 608 955	9 967 809
1633	Nettoføring av mva i staten	01			0	2 228 332	
<i>Sum utgiftsført</i>					41 576 764	33 837 287	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merinntekt og mindreinntekt(-)
5309	Gruppeliv	29			0	23 200	
5700	Folketrygden - arbeidsgiveravgift	72			0	2 427 417	
<i>Sum inntektsført</i>					0	2 450 617	
<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>						31 386 670	
Kapitalkontoer							
707007	Endring i mellomværende med statskassen					-2 348 765	
<i>Sum rapportert</i>						29 037 905	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
0	Mellomværende med statskassen				31.12.2019	31.12.2018	Endring
					-2 348 765	0	-2 348 765

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
074901	735 000	40 841 764	41 576 764

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omsisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparing(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
074901		293 681		293 681				293 681	2 078 838	
*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.										

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
30000			0
074901			0
00000			0

* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt belastningsfullmakter på inntektskapitler.

Forklaring til bruk av budsjetfullmakter

Mulig overførbart beløp
Det er søkt om overføring av mindreutgift på 2.078.838.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2019

	Note	2019	2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	19 628 902	0
Andre utbetalinger til drift	3	11 979 853	0
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		31 608 755	0
Netto rapporterte driftsutgifter		31 608 755	0
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	200	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		200	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		200	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivs forsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		23 200	0
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		2 427 417	0
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		2 228 332	0
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-222 285	0
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		31 386 670	0

Oversikt over mellomværende med statskassen **

Eiendeler og gjeld	2019	2018
Fordringer	0	0
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-1 109 981	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Annen gjeld	-1 238 784	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-2 348 765

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Virksomhet: SY - Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten

Note 2 Utbetalinger til lønn

	21.12.2019	31.12.2018
Lønn	15 082 691	0
Arbeidsgiveravgift	2 427 417	0
Pensjonsutgifter*	1 891 923	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-43 550	0
Andre ytelser	270 421	0
Sum utbetalinger til lønn	19 628 902	0
Antall utførte årsverk:	17,2	

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	21.12.2019	31.12.2018
Husleie	622 818	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	438 092	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	115 047	0
Mindre utstysanskaffelser	1 896 785	0
Leie av maskiner, inventar og lignende	56 716	0
Kjøp av fremmede tjenester*		0
Kjøp av konsulenttenester*	4 146 947	
Kjøp av andre fremmede tjenester*	2 186 256	
Reiser og diett	1 130 981	0
Øvrige driftsutgifter	1 386 211	0
Sum andre utbetalinger til drift	11 979 853	0

*Fra og med 2019 presenteres konsulenttenester og andre fremmede tjenester separat. I sammenligningstallene for 2018 er kjøp av fremmede tjenester presentert samlet på notelinjen kjøp av fremmede tjenester.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	200	0
Sum utbetaling av finansutgifter	200	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2019 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2019 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 679 445	0	-1 679 445
Skyldig skattetrekk	-901 978	-1 109 981	208 003
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	9 242	-1 238 784	1 248 026
<i>Sum</i>	-2 572 182	-2 348 765	-223 416
Sum	-2 572 182	-2 348 765	-223 416

